

De a 6 órákora póstára való menetelt is bátor vagyok azon megjegyzéssel venni, hogy nem valami urforma lehet ír; mert utó ember nem kel fel oly jókor, hogy 6 órákora már utba legyen a póstára, midőn tudja, hogy 8 ó. akor nyitják meg a póstát; az ilyen utó emberre azt szokták mondani, hogy az apja vagy nagyapja disznópásztor lehetett s azért szokta meg a jókor felkelést, hogy a disznócsordát kihajthassa. En nem versenyezhetek vele a jókori felkelésben, mert úgy járnék, mint az egykori szolga, kit az ur megszólított, hogy menne ökrei mellé szolgának; a szolga felelt: „Elmehtetek, hiszen most is ökor mellett vagyok.”

Ennyi észrevétel, azt hiszem, elég a személyre vonatkozólag, most már térjünk a dolgra.

Hat adomát emlit, de egyet sem mond meg, pedig jó lett volna valamit tudni az olvasónak azokról, ha bár régiek is; ezen körülmény azt bizonyítja, hogy író nagyra szórakozott, vagy plané ügyetlen, midőn a publikumot ennyi bizonytalansággal hagyja, annyival inkább, hogy a régi adoma is ügyes előadás mellett kapós lehet. Horácként:

„Dixeris egrege, notum si callida verbum
Rediderit junctura novum.” (ars poet. 46. 47. vers.)

Igy szeliden kívánok szólni a dologhoz, nehogy azt mondhasa rólam, mit az egykori nő mondott férjéről a bíró előtt:

- Bíró uram! megvert férjem.
- Hát maga miért verte meg nőjét?
- Édes bíró ur! csak a zsebkendőmmel legyintettem képéhez.
- No az nem nagy baj.
- Az asszony feleli:
- De baj biz az, mert neki a zsebkendője a kutyakja.

Aztán a bárka- vagy Pompeji-beli adoma is lehet jó. S minthogy valami tanár- vagy tanító-féle ember is rejthetik -rzn- alatt, tudja meg, hogy hosszas tanítóság alatt sem tanulhat mindent meg mint az egykori tanár, kiről emlékezetben maradt fenn, hogy némely csapni való diákok, midőn az emlitett tanár természetrajzot tanított, legyet fogtak meg s a hátuljába hosszú lószőrt szurtak s így felbocáztatták a katedrúra; a tanár kapta szemüvegét, nézte a legyet s csodálva mondotta: „40 esztendeje, hogy a természeteshiortán tanított s még ilyen hosszú farku legyet nem láttam.” Lehet, hogy sánit valamit a citatio, de még is megjár oly íróval szemben, ki hat adoma közül egyet se vala képes előadni, hiszen ha Horácként: „judicium monstrare recentibus” (ars poet.) adja elő a régi adomát, meglehet, hogy mi se látnuk volna hosszabb farku (szinte fültűt írék) legyet, mint író adomája.

De hiszen ezen író nem akartam világért sem sérteni, sőt remélem, úgy járt az én felelettemmel, mint az inas, kit asszonya malacot sütni állított egy ünnep napon, midőn a háztól az egész család a templomba ment. Az asszony figyelmeztette az inast, hogy a malac bőrt szép pirosan, ropogósan süsse, de hogy a fiu kárt ne tegyen, arra is figyelmeztette, hogy ott az ablakban azon veres tartalom ügy megreggel van tele, (persze befőtt volt benne.) Az inas egyedül maradván, szépen sült a malac, s midőn bőre pirul és ropogós lesz, megkóstolja s lassan-lassan az egész malacot megnyuzza és a piros bőrt megeszi. Ekkor megjegy s gondolja magában: ma ayon vernek; megétem magamat; s a jó befőttet megeszi. Az asszonya hazaérkezve, látja a megnyuzott malacot, az nast szítja; de ez nagy szomoruan mondja: „Hagy-on el az asszonyom, mert ijedtemben megétem magamat”, s az asszony türesen kapja a befőttes üveget is. De bevégzem feleletemet, nehogy író réam süsse szilvafaját vagy Horác ama mondását:

Quem viro arripuit tenet, occiditque legendo,
Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.
(Ars poet. utolsó két verse)

Kisantal Sámuel.

Budapest, 1876. dec. 27.

Tisztelt szerkesztő ur!

Kedves kötelességemnek ismerem önt — egy ön előtt nem közönyös eseményről értesíteni. Mert egy ap szerkesztőt — mint a kultúra harcosát — kellemben kell, hogy meglepje, midőn székyi olvasóit oly kellemos hírről értesítheti, mint a milyen a kötetkező. Így ír egyik budapesti naplap:

„Nagy tehetségű festő nyerünk Gyárfás Jánosban, ki az országos mintarajztanodának szép reményekre jogosító egyetlen ösztöndíjas művész-övéndéke. Keleti Károly, a minta-rajztanoda igazgatója, buzdításból, a fiatal művésznél Eötvös József árárcsképeit rendelte meg, melyet ő Székely műveitán készít, s most már a végbefejezéshez közeleg. Keletit e lépesre a művészövéndék három teröszet után rajzolt fej arcképe bátorította, melyek gyike oly kitűnő, hogy a párisi „salonba is ki lehet-e állítani. E növendék egy testvérbátyja, mint szintén jeles művész, a tanodában van, mint segédtanár lkalmaza. Erdemesnek tartjuk feljegyezni, hogy két estvér székyi, s mindakettzen ezen tanítottetben fe- czték be tanulmányaikat. Gyártás Jenő különben gyike az intézet azon négy kitűnő növendékének, ik a tanári kar előtt általános feltűnést keltek. Ajdalom, a tehetséges növendékek hármát, köztük a szegbél reményekre jogosító Csapó Gyulát, elragadta halál.”

Ugyan szerkesztő ur lehet-e ennél kellemebb újvi ajándékot hozni Székely honfitársainak? n azt hiszem nem! annyival inkább, hogy a közre-

adott vélemény, nem egy laikus, hanem egy tekintélyes szakférfiakból álló testületől eredeti.

Adja az ég, hogy sok hasonló hírrel kedveskedhesék olvasóinknak.

Szerkesztőtárs.

Kovácsna, 1876. dec. 22-én.

A tanügy figyelmes és lelkes barátainak nagy szerencsén ezenel tudomására hozni, hogy ama famosus iskolatgy kérdés, mely jórával népes községünknek a legnemesebb ügy iránti közönyösség színében kellett, hogy a beces lap olvasói előtt feltűntesse — a tegnap és ma szerencsés megoldást nyert.

Erdemes tanfelügyelőnk t. Vajna Sándor ur a csaknem járhatlan roz utak dacára véletlenül községünkbe termett, s mint gyakorlott orvos előbb konstatalván a betegség diagnosztizált mütérő kezekkel buzale a hályogot községi előjáróságunk homályosan látó szeméről, s nem a törvény szigorának merev alkalmazásával, hanem az atya elkötelező komolyságával tüntet fel előttünk a feuforgó baj elenyesztésére s a törvény szabta kötelesség teljesítésére biztosan vezetó utat, melyen hazafi és polgári tartozásunkat teljesíthetjük. Mert tény ugyanis az, hogy e községben díó, szinte 600 növendék csaknem felerésze, a szülők helytelen vonakodása miatt az iskolába járástól elvonatott azon ok miatt, mivel a szülők azt hitték, hogy ezen az uton magukat mind a hátrálékos, mind a jelenlegi tandíj fizetés attól kibuzhatják. Ezzel szemben felvilágosítottunk, hogy ezáltal a fizetés kikerülve nem lesz, mert a 38-ik népisikola törvény szerint, a növendéket visszatartó szülők elsőziben 50 krt, másodikziben 1 frtot, harmadiziben 2 frtot, negyedigziben 4 frtot tartoznak fizetni, és a tandíjt akár jár fel a növendék akár nem, utóvégre is meg kell fizetni, még pedig kétszeresen is; míg másfelől a fizetésre képtelen szegények ingyentanításban részesülnek. Uiasatott tehát az előjáróság, hogy e törvényes intézkedést először tegye köztudomássá, 2-szor hogy ne mentesse magát azzal, hogy nem lehet tudni az összeíratt közöl kik az elhaltak, kik az élők, mert azt kideríteni az illető felkész feladata, s végre azzal se álljon elő, hogy akrendeljei nem teljesítik megbízásait, mert ez ellen az illetékes helyen mindig megtalálható a kellő gyógyszer. A baj oka tehát nem az iskolaszék egyik vagy másik tagjának lágymelegségében, hanem részint a szülők, részint a községi előjáróság zéves felfogásában rejlett. A jelenvolt községi bíró ezeket fölvan, komoly ígértelet tett, hogy a vett utasítást azonnal foganatba veszi, s nem várja a törvény szigorának alkalmazását. Ugy hisszük bíró ur, ezen nyiltan kifejezett ígértelet mint becsületes székely, férfisan fogja be váltani.

Ugyan ez alkalommal a helybeli fiuiskola helyiségek célszerűbb beosztása felett váltott eszmecsere kívül, szöba hozatott a községbeli állami leányiskola díszes kerítéselli ellátásának, s a melléképítkezések kivételének ügye is, mint a melyekre nézt tanfelügyelő ur vállás és közköztatási miniszter ur ó nagy méltósága által véleményes nyilatkozatra van felhiva. E munkálatokra Kovácsnak községe 531. kézi 186 fuvar-napszámot ígért, de ezen szolgálatok teljesítése csak az ősi évszakban remélhető, azért a jelzett építkezés jórészt a jövő ősszel lesz teljesítve, mind a mellet, hogy az iskola helyiség mezőszébbeni fekvése miatt, minélhamarabbí felállítása igen ohajdandó lenne.

A tervezett bivalistól pedig, mely a leányiskola udvarára tervezett elmaradhatónak véleményeztetett, mert a bivalistás által — a mezei gazdászattal nem foglalkozó tanított teljességgel nincs segítve, de másfelől össze nem illő a dískertészettel a trágyadomb és bivalistól. Nem lehetetlen tehát, hogy ezen terv is mely a boldogult iskolatanács idejében született, változást ne szenvedjen, a helyette tanfelügyelő ur nyilatkozata szerint inkább oly építkezés történjék, mely a házi-ipar valamelyik nemének a leányiskolával kapcsolatos béhozatalt elősegítse.

Örömmel értesültünk, hogy a leányiskola jelenlegi 2 tanítóöböl álló személyzete is, a tanítványok növekedő száma miatt, még egy tanerövel szaporíttatni fog, melyre nézve már a felterjesztés illetékes helyre meg is tétetett. Erdemesnek tartjuk annak felemelitését is, miszerint a leányiskola mellé az 1876 28-ik t. c. értelmében gondnokság fog felállítani, s erre vonatkozólag a felterjesztés közelebbről meg is fog tétetni. Ugy hisszük, hogy a tanfelügyelő ur által felterjesztendő gondnok jelöltek közt Ince György jelenlegi iskolaszéki elnök, dr. Baric János, Bogdán Ferenc, Deák Albert, Csia György, Deák Domokos és Sámuel mint lelkes iskolatgy barátok, tevékeny buzgó férfiak neveit öf fogjuk bizonyosan találni.

A lőkés megvan adva, a haladás el nem marad. A csorba kilez fenve! X. X.

Legujabb.

Jassy, dec. 30. Az orosz déli hadseregből csak két hadtest marad Bessarabiában, a másik kettő Chersonba megy téli szállásra.

Bécs, dec. 30. A „Pol. Corr.” fel van hirtetve a lapok közleményeivel szemben, nevezesen a „N. Fr. Presse” és „Extrablatt”-nak a tegnapielőtti közös minisztertanácsban előfordult tanácskozás tárgyáról közlöttekkel szemben a meghatározottabban kijelenteni, hogy mindazon közlemények szabad kombinációknál nem egyebek.

Konstantinápoly, dec. 30. Ignatiev engedni látszik a békes áramlatnak. Allitól az okkupáció követelése el fog ejtteni, s Törökországnak az alkotmány kerestülvételre hat hónap próbaidő engedtetik.

Szentpétervár, dec. 30. A „Golos” a helyzetről

szól, s kiemeli, hogy a szultán igen is megadhatná a hatalmak által kívánt engedményeket, miután a törökök fanatizmusa minddegg nem befolyásolta a kormányt, sőt inkább a kormány mesterségesen szította a fanatizmust, úgy a mint céljai azt kívánták. Bölcse engedékenység által Abdul Hamid szultán jobban meg erősödhetik, mint a merev ellenállás által, mely kétségteletül nehéz bonyodalmakat, idézendő el.

Nándorfelérvár, dec. 30. Szentpétervárról jelentik, hogy a fegyverszünet meghosszabbított ugyan, de az orosz csapatszállítások nem fognak megszünni.

Belgrád, dec. 29. A fejedelm elhatározta, hogy a miniszterium megmaradjon az ország kormányán.

Konstantinápoly, dec. 30. A tegnapi konferencia elhatározta a fegyverszünetet, márciusuhó elsőig meghosszabbítani.

Törökország képviselői néhány pontra észrevételeket nyujtottak be, főkép a garantiára vonatkozólag.

A konferencia szombaton és hétfőn ismét összeült, az ügyek gyors és jó kimenetét reménylik.

Az utolsó napok bizonytalanságát felváltotta az a bizonyosság, hogy a béke anyni mint bizonyos.

Zimony, dec. 31. Wrede herceg állásától elmozdított. Ma este indul Bécsbe, hogy ki fogja helyettesíteni, — nem tudjuk.

V E G Y E S.

— Ujév első napján alsópán Forró Ferenc ur nál testületleg tisztelt képvisők tisztikara, a városi tanács s több testület. Kunle József országgyűlés képviselőnél a szék tisztikara, városi tanács s több testület. Császár Bálint városi polgármesterrel a tanácsai hivatalnokok, a tituló-egylet stb.

— Adóvégrehajtóink rendezés a legszelejtesebb emberekből telnek ki, kiknek a hivatali loyaltásáról a legtavolabbi fogalmuk sincs. Hogy csak egy példát hozunk fel városunk Ince György nevű adóvégrehajtója, egy mesterségt megunt ember, kinek a dolog nem fért a nyakára, tisztességes foglalkozását adoban hagyta s beállott urnak — végrehajtóknak. Az ily dolokertőlökből lett végrehajtók természetesen, hogy előjáróik kedvét megnyerjék, tulmennek a határokons a mivel végrehajtást szenvedőnek el kel tűrni, hogy egy ily dolokertülő felolvasást tartson az adók pontos fizetéséről. Még megörjük, hogy kocsitok, béresek fognak az adóért zaklatni. Jó lesz megvalaszteni az egyéneket.

— A s. sztyegyi olvasó-egylet december 31-én tartotta mult évi zár- és ez évi alakuló közgyűlést. A gyűlés a legszebben folyt le. A számadalok rendben találtak. Előöknek közfelkialtás által áraszéki elnök Antal Zsigmond ur, alelnöknek Tarselli Endre, jegyzőnek Vécsey Róbert, pénztárnoknak Kapferstich József, gazdáknak Forró Zsigmond, könyvtárnoknak Gyártás Károly urak választattak. Bizottmányi tagokká: Veres Gyula, Nagy Károly, Bogdán András, Melik Kristóf, Séra Tamás, Fülöp Géza urak.

— Meghívás. A helybeli olvasó-egylet bizottmányi tagjai felkérte nek a január 7-én tartandó bizottmányi gyűlésen megjelenni, fontos tárgyak lévén elintézendők.

— A k. vásárhelyi közmívelődési egylet szini szakosztálya januárhó 7-én „A váró-teremben” egy felvonasos vigjátékot adja elő. Ezt követi „A szellemes hölgy”, vigjáték I felvonás. A két vigjáték között dr. Reiner Dániel felolvasást tart a „vérkeríngésről”. Ez érdekes előadás, hisszük, igen látogatott fog lenni.

— A m. kir. pénzügyminiszterium rendeletével Udvarhely megye területén a székyiudvarhelyi kir. adóhivatal területéhez, az 1877. évi január hó 1-től kezdve, következő községek csatolotnak! a) a sepsi-szt. györgyi kir. adóhivatal kerületéből: Bardoc, Bibarcfalva, Felső-Rákos, Füle Kis Bacon, Magyar-Hermány, Olasztelek, Száldobos, Telegdi Bacon, Vargyas és Zombor; b) a segesvári kir. adóhivatal kerületéből: Bene, Daróc, Erked, Felek, Oláh-Andráscfalva, Oláh-Hidegkut, Petek és Szederjes.

— József főherceg Cannesban betegem fekszik; állapota azonban nem veszélyes. A főherceg betegségének oka az ottani gyorsan változó időjárás, mely a nappali 20 fok melegről éjjel 8-10 fokra süllyed le. A főherceg kedveli az esti sétákat s egy ily alkalomkor megbűtötte magát.

— A brassói nő-egylet dec. 17-én osztotta ki ünnepeket, azon cseldeknek, kik hosszabb szolgáltatási időt feddhetlen magaviselet által magukat kitűntették. Szóbeln Charlotte urölgy, Schobeln alezredes neje, az ünnepegy bevezetéséül egy rögtönzött beszédet tartott a magyar nyelvne, a megjelent cseldeknek. Julmatl 11-én nyertek, ezek nemzetiségre nézve magyarok.

— A gyula-fehérvári ügyvédi kzmará közhírré teszi, miszerint Hinlender Guidó nagyenyedi ügyvéd a kamara lajstromába folytatólag felvétetett.

— A dévai állami főrealtanoda. Szathmáry György a „H o n” egyik számában hosszasan adja elő, mint pusztul a magyarság Hunyadmegyéből, s mint cserdül fel a nyelvét idegen nyelvre. Kívánja, hogy a magyar társadalom mountsen meg a magyar nemzet számára egy jelentékeny számu magyarságot. Annak idején a francia sebesültek számára szászzer frank, Péterfillekek alakjában a pápának, most ujabbban a török sebesültek számára mentek ki jelentékeny összegek Magyarországából. Mindezen adakozásokat nemes érzelme sugalta. De vajjon csak idegennek jutna-e magyar segély? Azt hiszi, hogy a magyar társadalom, mely a maga emberiségéből muzeumokot szühizhat, akadémiát, honvédelemházat, árvaházakat és emelt, nem fogja veszni hagyni a hunyadmegyei magyarságot! A ki tehát teheti, ada-